

Tieslietu ministrija

Aktuālā informācija par Covid-19 infekcijas un tās seku mazināšanas pasākumu ietekmi uz maksātnespējas jomu

Izstrādāts 2021. gada decembrī, ņemot vērā Ziņojuma par Covid-19 infekcijas un tās seku mazināšanas pasākumu ietekmi uz maksātnespējas jomu, identificētajiem riskiem un to iespējamiem risinājumiem 6. nodaļas 1.2. punktā noteikto.

Satura rādītājs

1. Kopsavilkums par iepriekšējo analīzi.....	3
2. Aktuālā ekonomiskā situācija un secinājumi par 2020. gada pārskatiem	4
3. Maksātnespējas jomas aktuālie dati.....	5
Tiesiskās aizsardzības procesi	5
Juridiskās personas maksātnespējas procesi	9
Fiziskās personas maksātnespējas procesi	13
4. Kopsavilkums	16

1. Kopsavilkums par iepriekšējo analīzi

Maksātnespējas jautājumu konsultatīvās padomes (turpmāk – Padome) 2021. gada 25. marta sēdē cita starpā tika izskatīts Tieslietu ministrijas un Maksātnespējas kontroles dienesta ziņojums par Covid-19 infekcijas un tās seku mazināšanas pasākumu ietekmi uz maksātnespējas jomu, identificētie riski un to iespējamie risinājumi (turpmāk – sākotnējais ziņojums¹). Šajā sēdē Padome lēma atbalstīt sākotnējo ziņojumu, tajā izdarītos secinājumus, identificētos riskus un iespējamos risinājumus, vienlaikus uzdodot Tieslietu ministrijai sadarbībā ar Ekonomikas ministriju, Valsts ieņēmumu dienestu un Latvijas Banku sniegt izvērtējumu par identificēto risku iespējamību un prognozēm.

Ievērojot minēto 2021. gada augustā Padomei tika nosūtīts sākotnējā ziņojuma papildinātais variants, ko Padome pēc papildu diskusijas 2021. gada 14. oktobra sēdē par t.s. “drošās ostas principa” radītajiem riskiem ir atbalstījusi.

Sākotnējā ziņojumā identificēti vairāki riski saistībā ar komersantiem – t.s. “zombijuzņēmumu” veidošanās, kas varētu arī radīt sekas maksātnespējas procesos un domino efektu, kā arī juridiskās personas maksātnespējas procesu skaita pieaugums, tajā skaitā pēc kreditoru iniciatīvas un uzņēmumu finansiālā potenciāla pasliktināšanās. Sākotnējā ziņojumā secināts, ka neviens no minētajiem riskiem nerada tūlītēju un būtisku risku, tādējādi nekavējoša rīcība nav nepieciešama, tomēr ir nepieciešams turpināt novērot ar maksātnespējas jomu saistītos rādītājus, lai iespējami savlaicīgi konstatētu risku palielināšanās iespējamību, it īpaši saistībā ar t.s. “zombijuzņēmumiem”.

Tāpat sākotnējā ziņojumā secināts, ka riski saistībā ar fiziskām personām – apsvērumi, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu iespējams iesniegt vienīgi elektroniski, un būtisks fiziskās personas maksātnespējas procesu skaita pieaugums – pašlaik ir attaisnojami sabiedrības kopējās epidemioloģiskās drošības nodrošināšanas nolūkos vai arī neapstiprinās pēc būtības.

Sākotnējā ziņojuma 6. nodaļas 1.2. punktā ietverts uzdevums Tieslietu ministrijai sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Valsts ieņēmumu dienestu, kā arī, konsultējoties ar Latvijas Banku, līdz 2021. gada 10. decembrim informēt Padomi par aktuālo situāciju, tajā skaitā par 2020. gada pārskatu secinājumiem. Pēc attiecīgās informācijas saņemšanas vai pasliktinoties epidemioloģiskajai situācijai un atjaunojoties saimnieciskās darbības ierobežojumiem Tieslietu ministrijai, balstoties uz objektīvi novērtējamiem kritērijiem (piemēram, ekonomiskie rādītāji, prognozes) izvērtēt nepieciešamību atjaunot pagaidu regulējumu par aizliegumu kreditoriem iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, [...] un par veikto izvērtējumu informēt Padomi².

¹ Gala versija pieejama: <https://www.tm.gov.lv/lv/2021-gads#zinojums-par-covid-19-infekcijas-un-tas-seku-mazinanas-pasakumu-ietekmi-uz-maksatnespejas-jomu-identificetie-riski-un-iespejamie-risinajumi>.

² Pilnu uzdevuma tekstu skat. sākotnējā ziņojuma 6. nodaļas 1.3. punktā.

2. Aktuālā ekonomiskā situācija un secinājumi par 2020. gada pārskatiem

Norādāms, ka atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta sniegtajai informācijai, uz 2021. gada 29. novembri 174 687 nodokļu maksātājiem bija pienākums iesniegt 2020. gada pārskatu, no tiem pienākumu izpildījuši 132 495 nodokļu maksātāji jeb 75,85 %.

Savukārt Ekonomikas ministrija ir sniegusi detalizētu pārskatu par aktuālo ekonomisko situāciju (pilns pārskats pievienots šī ziņojuma 1. pielikumā).

Pārskatā, kas veidots uz 2021. gada 1. decembri, norādīts, ka ārējā vidē pieaug ekonomiskā aktivitāte, skaidrots, ka Latvijas iekšzemes kopprodukts pārsniedz pirmskrīzes līmeni, un uzsvērts, ka tieši apstrādes rūpniecībā ir vērojama strauja izaugsme, savukārt kā galvenais ekonomikas izaugsmes virzītājs izcelts preču eksports. Pārskatā arī norādīts, ka pašlaik novērojams straujš vidējās bruto darba samaksas pieaugums, attiecīgi palielinoties arī vidējai neto darba samaksai.

Tāpat pārskatā atzīmēts, ka nozaru griezumā ir vērojamas atšķirīgas attīstības tendences, ko vistiešākā veidā ietekmē epidemioloģiskā situācija, īpaši izceltas mazumtirdzniecības nozares, kuras cieši saistītas ar Covid-19 ierobežojumiem.

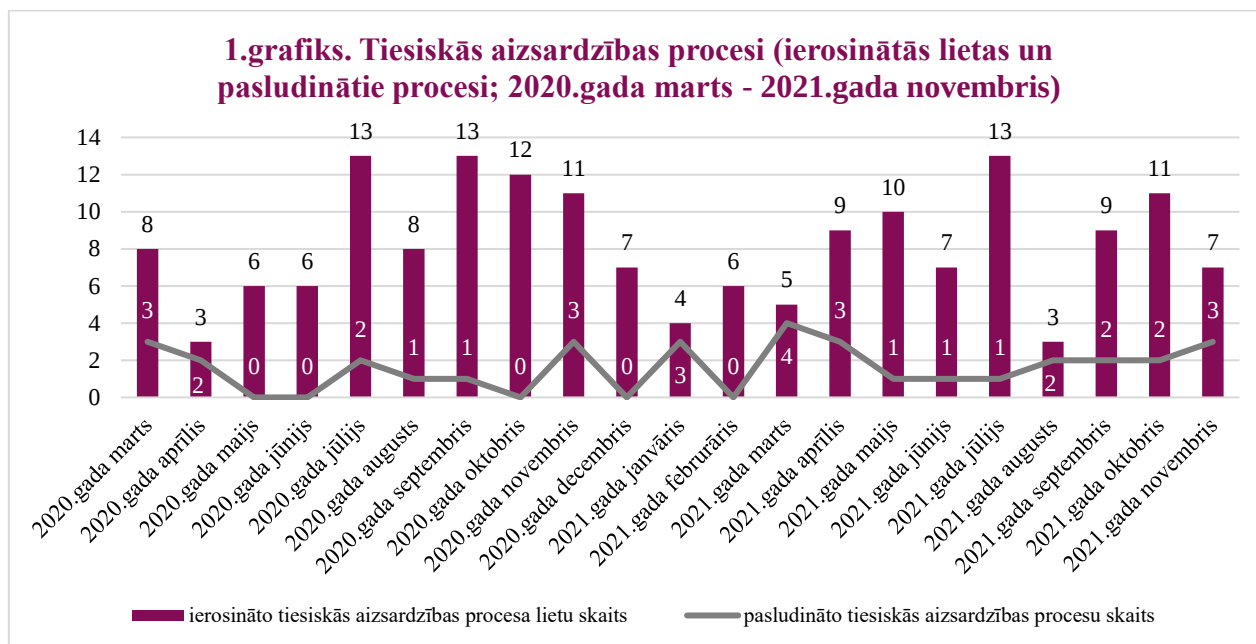
Pārskatā arī izcelts, ka pakalpojumu eksports pretēji preču eksportam būtiski atpaliek no pirmskrīzes līmeņa. Tāpat piesardzīgi tiek vērtēta situācija darba tirgū – tā uzlabojas, bet ir daudz izaicinājumu, piemēram, saistībā ar darbaspēka piedāvājuma pakāpenisku samazinājumu demogrāfijas procesa ietekmē. Arī uzsvērts, ka pandēmijas laikā turpina augt inflācija.

Vienlaikus Ekonomikas ministrija vērš uzmanību, ka neatkarīgi no ekonomiskās situācijas prognozēm ir jāņem vērā, ka Covid-19 infekcijas ietekmē noteiktie saimnieciskās darbības ierobežojumi turpinās un turpmākais scenārijs ir tiešā mērā atkarīgs no valstī noteiktajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Ekonomikas ministrija norāda, ka joprojām ir nozares, kurās pastāv pilnīgs aizliegums strādāt, kā arī šobrīd nav prognozējami, vai un kādi nosacījumi tiks pastiprināti vai mazināti, ņemot vērā Covid-19 infekcijas izplatīšanās tendences.

3. Maksātnespējas jomas aktuālie dati

Tiesiskās aizsardzības procesi

Atbilstoši Maksātnespējas kontroles dienesta apkopotajai informācijai 2021. gada septembrī, oktobrī un novembrī tiesiskās aizsardzības procesu skaits nav būtiski atšķirīgs salīdzinājumā ar vidējo tiesiskās aizsardzības procesu skaitu mēnesī 12 mēnešu periodā pirms pandēmijas sākuma³ (skat. 1. grafiku).

Līdz ar to arī pašlaik **nav konstatējamas izmaiņas tiesiskās aizsardzības procesu ierosināšanas un pasludināšanas aspektā.**

Papildus jāatzīmē, ka no visiem attiecīgajā periodā uzsāktajiem tiesiskās aizsardzības procesiem (t.i. 175 procesiem) 2021. gada novembra beigās bija izbeigti 111 procesi. No tiem 104 procesi izbeigti vēl ierosināšanas stadijā, tādējādi veidojot 6 % proporciju starp ierosinātajiem un pasludinātajiem tiesiskās aizsardzības procesiem.⁴ Savukārt starp tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna īstenošanas stadijā izbeigtajiem procesiem 3 procesi izbeigti, pasludinot maksātnespējas procesu, un 4 gadījumos process izbeigts, jo izpildīts plāns. Tādējādi pandēmijas

³ No 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim mēnesī vidēji tika ierosinātas 10,08 tiesiskās aizsardzības procesa lietas un pasludināti vidēji 2,25 tiesiskās aizsardzības procesi.

⁴ Salīdzinājumam norādāms, ka 2020. gadā kopumā šis rādītājs attiecībā uz visiem tiesiskās aizsardzības procesiem neatkarīgi no to uzsākšanas brīža bija 12 %, 2019. gadā – 16 %, 2018. gadā – 13 % un 2017. gadā – 24 % (skat. Maksātnespējas kontroles dienesta 2020. gada ziņojumu, 32. lpp., pieejams: <https://www.mkd.gov.lv/lv/media/1513/download>).

laikā uzsāktajās tiesiskās aizsardzības procesa lietās 4 % no visiem pabeigtajiem procesiem ir tādi, kuri uzskatāmi par sekmīgi pabeigtiem.⁵

Tomēr vienlaikus jāuzsver, ka pandēmijas laikā ir palielinājusies komersantu izvēle un iespēja vienoties ar kreditoriem par finanšu grūtību risināšanu tiesiskās aizsardzības procesa ceļā salīdzinājumā ar juridiskās personas maksātnespējas procesa piemērošanu. Proti, kopš 2020. gada marta tiesiskās aizsardzības procesi (kopā 34 procesi) ir pasludināti 7 % gadījumu iepretim pasludinātajiem juridiskās personas maksātnespējas procesiem (kopā 517 procesi).

Jānorāda, ka šis rādītājs pandēmijas laikā uzsāktajiem procesiem kopumā ir augstāks, nekā 2017.-2020. gadā kalendārā gada griezumā⁶. Tādējādi var secināt, ka pandēmijas laikā kopumā ir samazinājusies izvēle likvidēt maksātnespējīgus komersantus, un palielinājusies vēlme risināt to finanšu grūtības, atturoties no tūlītēja maksātnespējas procesa. Minētais saistāms ne tikai ar juridiskās personas maksātnespējas procesa lietu skaita samazinājumu, bet arī ar komersantiem pieejamiem atbalsta mehānismiem.

Papildus norādāms, ka parādnieki, kuri kopš 2020. gada marta ir iniciējuši tiesiskās aizsardzības procesus, pārstāv kopumā 93 darbības jomas (informācija par visu tiesiskās aizsardzības procesā iesaistīto parādnieku pārstāvētajām darbības jomām un pārstāvēto subjektu īpatsvaru pievienota šī dokumenta 2. pielikumā).

Lielākā daļa jeb 67 % no visām darbības jomām, kurās darbojošies parādnieki ir iniciējuši tiesiskās aizsardzības procesi, ir tādas, kurās tiesiskās aizsardzības procesos ir tikai pa vienam parādniekam. Izplatītākās darbības jomas (vairāk par 3 parādniekiem; skat. 2. grafiku) ir “Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība”, “Kravu pārvadājumi pa autoceļiem”, “Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi”, “Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana”, “Izmitināšana viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās”, “Gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana”, “Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana” un “Gaļas un gaļas produktu vairumtirdzniecība”.

⁵ Salīdzinājumam norādāms, ka 2020. gadā kopumā šis rādītājs attiecībā uz visiem tiesiskās aizsardzības procesiem neatkarīgi no to uzsākšanas brīža bija 9 %, 2019. gadā – 10 %, 2018. gadā – 8 % un 2017. gadā – 10 % (skat. Maksātnespējas kontroles dienesta 2020. gada ziņojumu, 32. lpp., pieejams: <https://www.mkd.gov.lv/lv/media/1513/download>).

⁶ 2020. gadā – 4 % no pasludinātajiem procesiem bija tiesiskās aizsardzības procesi, 2019. gadā – 5 %, 2018. gadā – 4 %, 2017. gadā – 8 % (skat. Maksātnespējas kontroles dienesta 2020. gada ziņojumu, 32. lpp., pieejams: <https://www.mkd.gov.lv/lv/media/1513/download>).

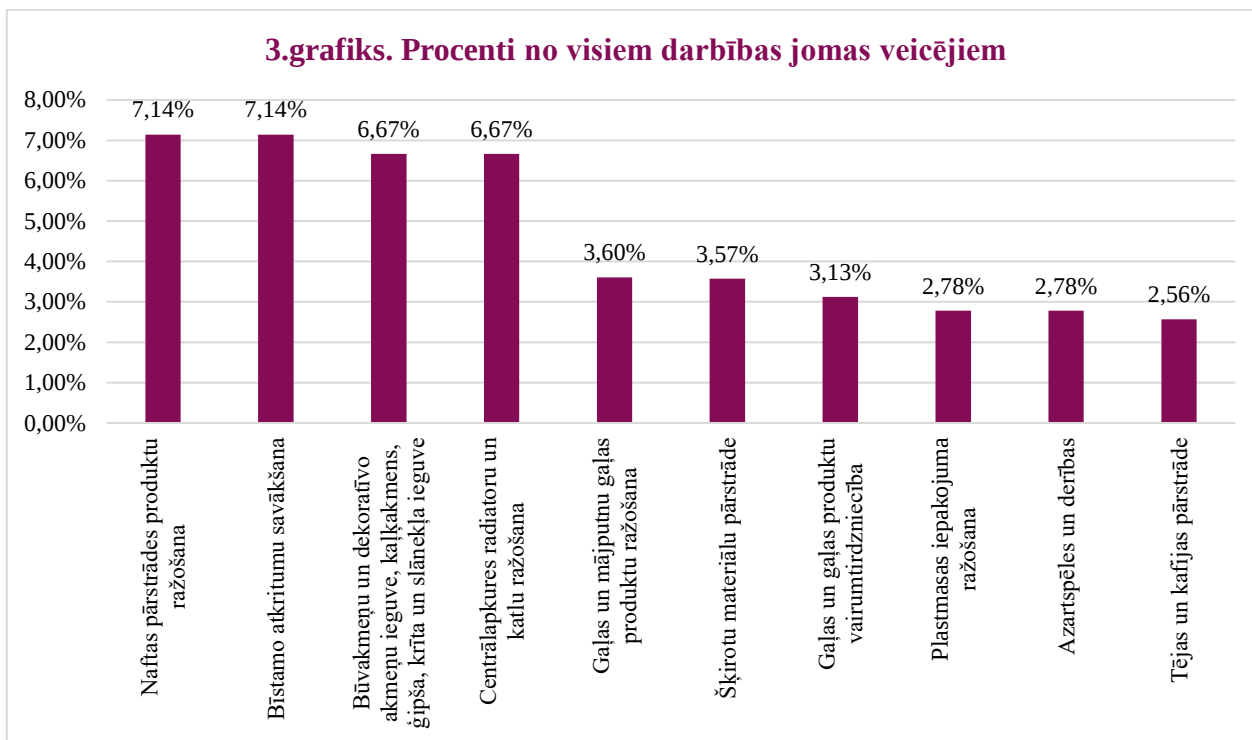
2.grafiks. Izplatītākās darbības jomas sadalījumā pēc parādnieku skaita

Kopumā šīm 8 darbības jomām atbilst 59 parādnieki jeb 33,71 % no visiem parādniekiem, kuri no 2020. gada marta līdz 2021. gada novembrim ir pielietojuši tiesiskās aizsardzības procesu.

Taču vienlaikus minētais parādnieku skaits kopumā veido vien 0,12 % no visiem komersantiem, kas darbojas attiecīgajās darbības jomās.

Vienlaikus jāuzsver, ka ir vairākas darbības jomas, kuras nav bieži pārstāvētas tiesiskās aizsardzības procesos. Tomēr tajās darbojošos komersantu skaits, kas vienlaikus ir izmantojuši tiesiskās aizsardzības procesu, veido būtiskāku daļu no visiem tajās darbojošies komersantiem (skat. 3. grafiku).

Šajās 10 jomās darbojas salīdzinoši maz komersantu – kopumā 464 komersanti⁷ jeb 0,14 % no visiem nodokļu maksātājiem.

Salīdzinājumam norādāms, ka tiesiskās aizsardzības procesos visplašāk pārstāvētajā darbības jomā “Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība” kopumā darbojas 6 044 komersanti jeb 1,79 % no visiem nodokļu maksātājiem, savukārt vispār visplašāk pārstāvētajā darbības jomā “Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana” kopumā darbojas 33 474 komersanti jeb 9,9 % no visiem nodokļu maksātājiem.

Līdz ar to **nevienā no darbības jomām nav konstatējama izteikta ietekme tiesiskās aizsardzības procesu kontekstā.**

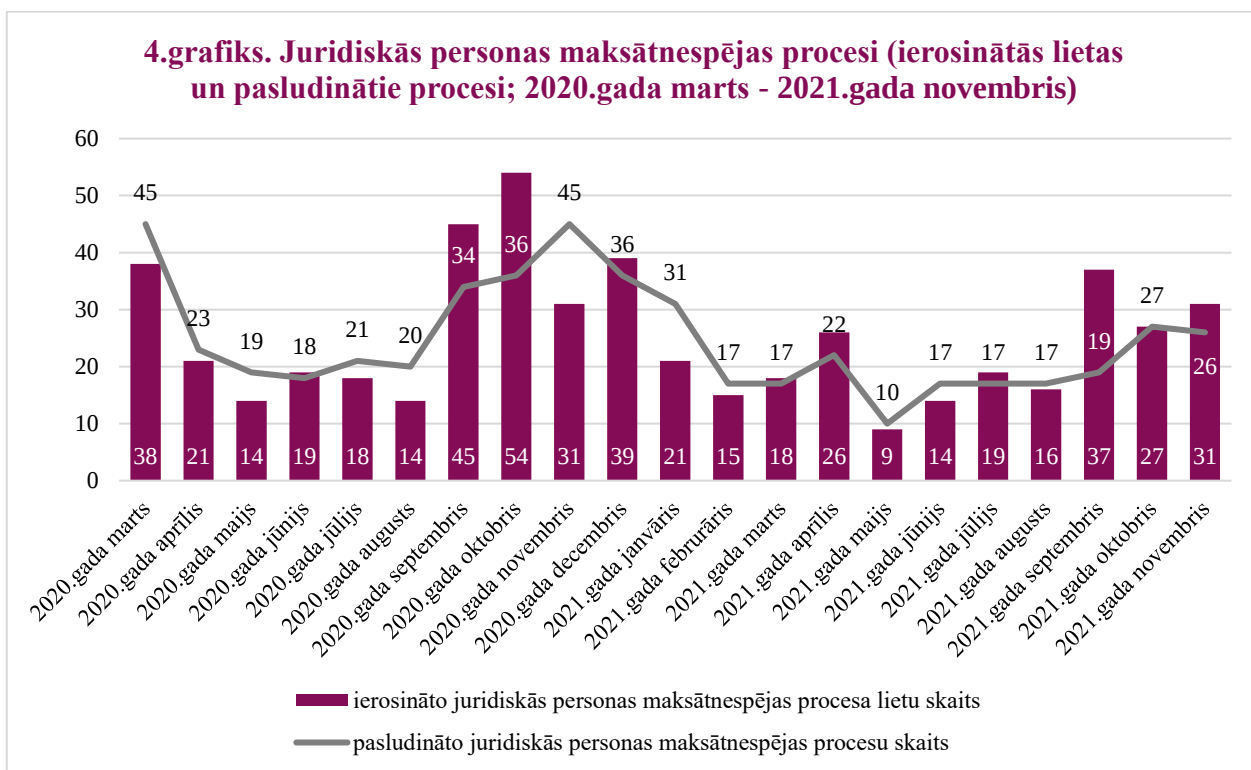
Ievērojot minēto, attiecībā uz tiesiskās aizsardzības procesiem nav konstatējamas būtiskas izmaiņas kopumā vai konkrētās darbības jomās. Pagaidu regulējums (izņemot regulējumu epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai) vai papildu aktivitātes nav nepieciešamas.

⁷ Ar tiesiskās aizsardzības procesiem procentuāli visvairāk ietekmētajās darbības jomās visvairāk komersantu darbojas darbības jomā “Gaļas un gaļas produktu vairumtirdzniecība” (125 komersanti), savukārt vismazāk – “Naftas pārstrādes produktu ražošana” un “Bīstamo atkritumu savākšana” (katrā 14 komersanti).

Juridiskās personas maksātnespējas procesi

Saskaņā ar Maksātnespējas kontroles dienesta apkopoto informāciju attiecībā par juridiskās personas maksātnespējas procesiem (skat. 4. grafiku) **2021. gada septembrī, oktobrī un novembrī ir palielinājies ierosināto juridiskās personas maksātnespējas procesa lietu skaits** salīdzinājumā ar mēnesī vidēji ierosināto lietu skaitu kopš 2020. gada marta.⁸ Taču šajos trijos mēnešos ik mēnesi tik un tā ierosināts mazāk lietu, nekā vidēji ik mēnesi 12 mēnešu periodā pirms pandēmijas sākuma.⁹

Līdzīga situācija ir arī saistībā ar pasludināto juridiskās personas maksātnespējas procesu skaitu – pēdējos trijos mēnešos ir pasludināts vairāk procesu, nekā vidēji kopš pandēmijas sākuma¹⁰, taču vēl aizvien mazāk nekā 12 mēnešu periodā pirms pandēmijas sākuma.¹¹

⁸ No 2020. gada marta līdz 2021. gada augustam mēnesī vidēji ierosinātas 23,94 juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas.

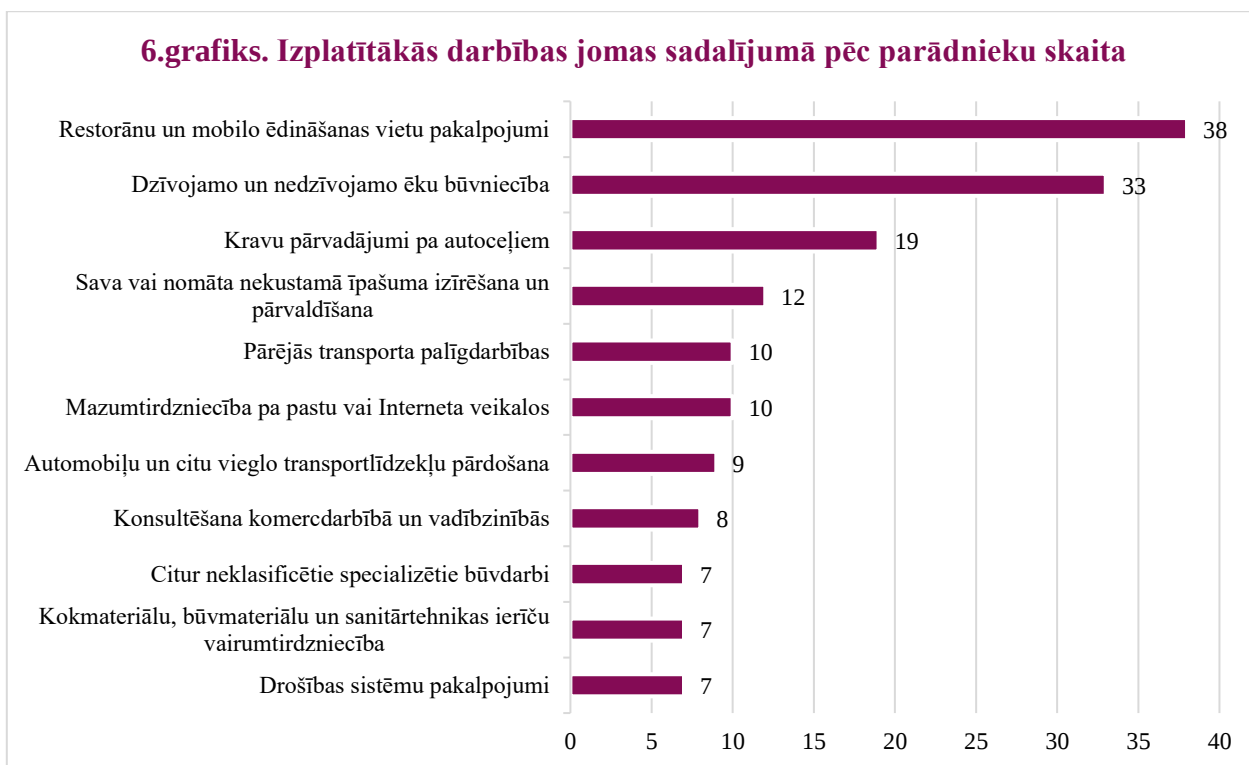
⁹ No 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim mēnesī vidēji tika ierosinātas 47,17 juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas.

¹⁰ No 2020. gada marta līdz 2021. gada augustam mēnesī vidēji pasludināti 24,72 juridiskās personas maksātnespējas procesi.

¹¹ No 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim mēnesī vidēji pasludināti 43,83 juridiskās personas maksātnespējas procesi.

Arīdzan norādāms, ka parādnieki, uz kuriem kopš 2020. gada marta ir attiecināmi juridiskās personas maksātnespējas procesi, pārstāv kopumā 200 darbības jomas (informācija par visu juridiskās personas maksātnespējas procesā iesaistīto parādnieku pārstāvētajām darbības jomām un pārstāvēto subjektu īpatsvaru pievienota šī dokumenta 3. pielikumā).

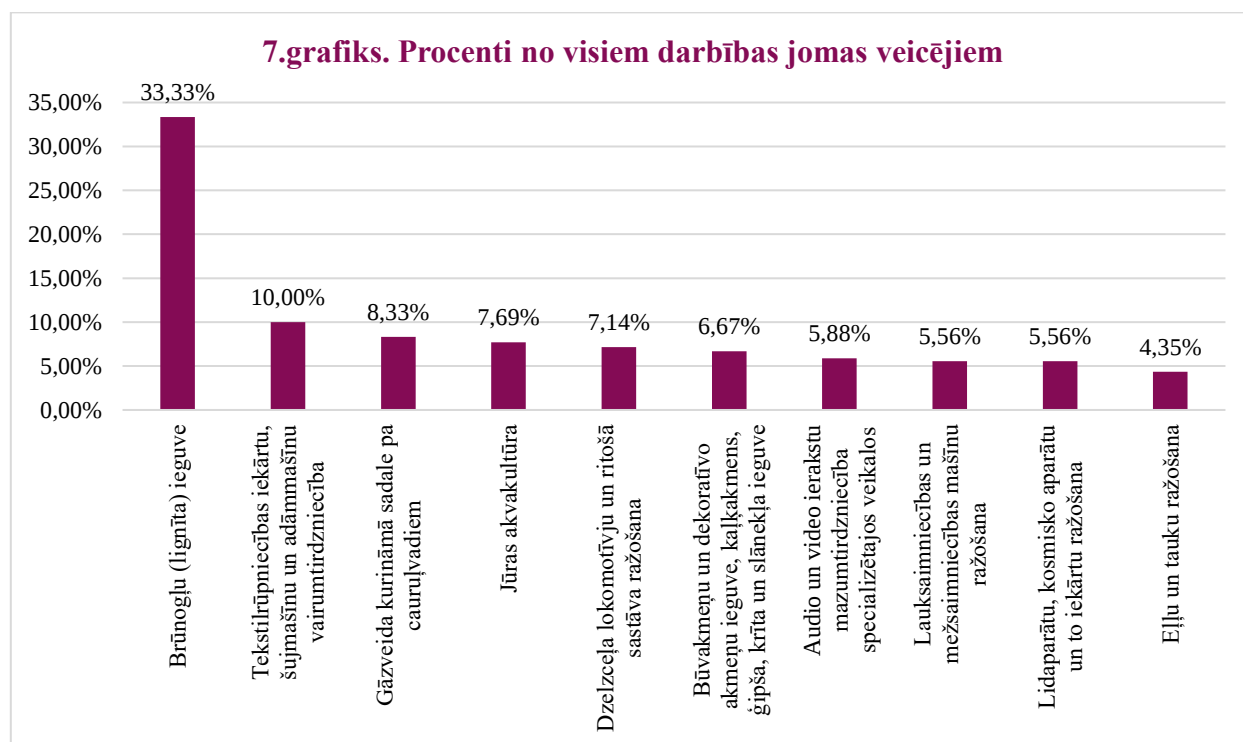
Aptuveni puse jeb 53 % no visām darbības jomām, kurās esošiem parādniekiem ir piemēroti juridiskās personas maksātnespējas procesi, ir tādas, kurās ir tikai pa vienam parādniekam. Izplatītākās darbības jomas (vairāk par 7 parādniekiem; skat. 6. grafiku) ir “Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi”, “Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība”, “Kravu pārvadājumi pa autoceļiem”, “Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana”, “Automobiļu un citu vieglo transportlīdzekļu pārdošana”, “Pārējās transporta palīgdarbības”, “Mazumtirdzniecība pa pastu vai Interneta veikalos”, “Konsultēšana komercdarbībā un vadībizinībās”, “Drošības sistēmu pakalpojumi”, “Kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība” un “Citur neklasificētie specializētie būvdarbi”.

Kopumā šīm 11 darbības jomām atbilst 162 parādnieki jeb 30 % no visiem parādniekiem, kuriem no 2020. gada marta līdz 2021. gada novembrim ir piemērots juridiskās personas maksātnespējas process. No visiem komersantiem, kas darbojas attiecīgajās darbības jomās, šis skaits kopumā veido vien 0,27 %.

savukārt 2017. un 2018. gadā – 61 % (skat. Maksātnespējas kontroles dienesta 2020. gada ziņojumu, 33. lpp., pieejams: <https://www.mkd.gov.lv/lv/media/1513/download>).

Vienlaikus jāuzsver, ka ir vairākas darbības jomas, kuras nav bieži pārstāvētas juridiskās personas maksātnespējas procesos. Tomēr tajās darbojošos komersantu skaits, kam vienlaikus ir piemērots juridiskās personas maksātnespējas process, veido būtiskāku daļu no visiem tajās darbojošies komersantiem (skat. 7. grafiku).

Šajās 10 jomās kopumā darbojas 143 komersanti¹³ jeb 0,04 % no visiem nodokļu maksātājiem.

Salīdzinājumam norādāms, ka juridiskās personas maksātnespējas procesos visplašāk pārstāvētajā darbības jomā “Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi” kopumā darbojas 3 023 komersanti jeb 0,89 % no visiem nodokļu maksātājiem, savukārt vispār visplašāk pārstāvētajā darbības jomā “Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana” kopumā darbojas 33 474 komersanti jeb 9,9 % no visiem nodokļu maksātājiem.

Līdz ar to **neviens no darbības jomām nav konstatējama izteikta ietekme juridiskās personas maksātnespējas procesu kontekstā.**

Papildus norādāms, ka arī Valsts ieņēmumu dienests šobrīd nekonstatē jaunus, sākotnējā ziņojumā neminētus riskus, kā arī atbalsta Padomes 2021. gada 14. oktobra sēdē tās locekļu kopīgi

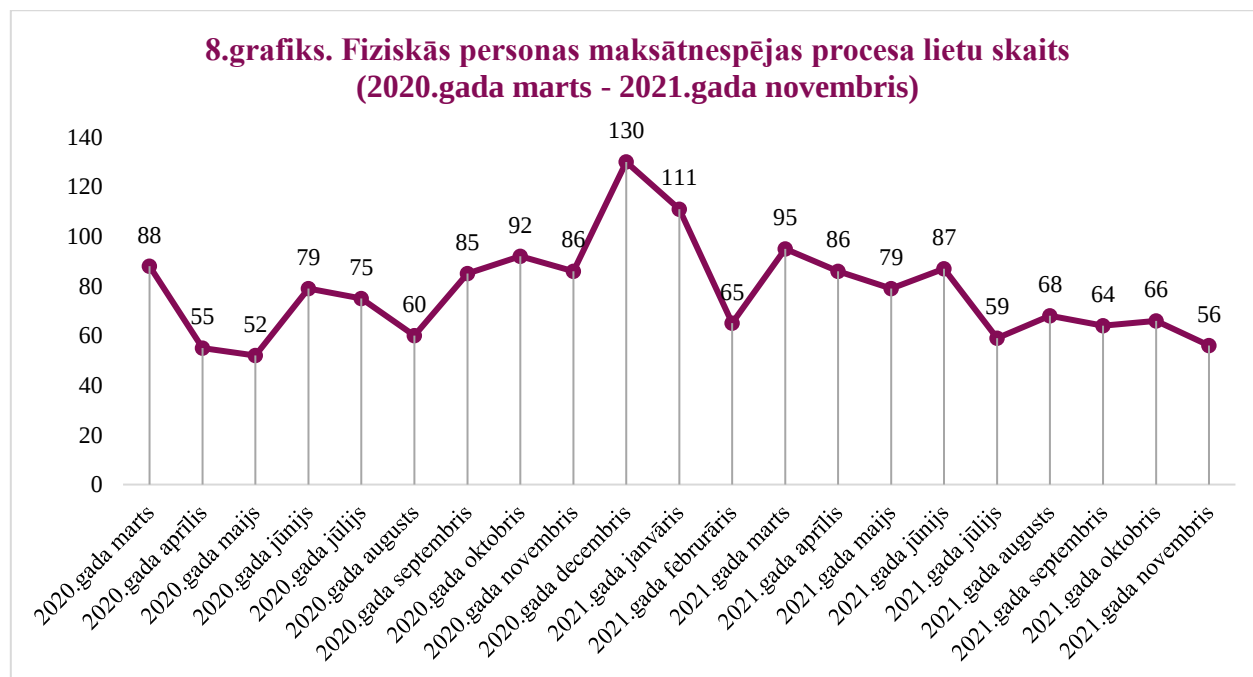
¹³ Ar juridiskās personas maksātnespējas procesiem procentuāli visvairāk ietekmētajās darbības jomās visvairāk komersantu darbojas darbības jomā “Eļļu un tauku ražošana” (23 komersanti), savukārt vismazāk – “Brūnoglū (lignīta) ieguve” (3 komersanti).

pausto viedokli¹⁴, ka jo ilgāk netiek uzsākts maksātnespējas process, jo lielāka iespēja, ka notecēs termiņš darījumu apstrīdēšanai. Ņemot vērā minēto, Valsts ieņēmumu dienesta ieskatā šobrīd nav nepieciešams atjaunot pagaidu regulējumu, kas aizliedz kreditoriem iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

Ievērojot minēto, attiecībā uz juridiskās personas maksātnespējas procesiem nav konstatējamas būtiskas izmaiņas kopumā vai konkrētās darbības jomās. Pagaidu regulējums (izņemot regulējumu epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai) vai papildu aktivitātes nav nepieciešamas.

Fiziskās personas maksātnespējas procesi

Atbilstoši Maksātnespējas kontroles dienesta apkopotajai informācijai 2021. gada septembrī, oktobrī un novembrī fiziskās personas maksātnespējas procesu skaits (skat. 8. grafiku) **turpina būt zemāks¹⁵, nekā vidējais rādītājs 12 mēnešu periodā pirms pandēmijas sākuma¹⁶.**

Tādējādi pašlaik pieejamie dati liecina, ka pandēmijas otrajā gadā, kas vēl nav noslēdzies, t.i., no 2021. gada marta, ik mēnesi uzsāktas vidēji 73,33 fizisko personu maksātnespējas procesa

¹⁴ Skat. sākotnējā ziņojuma 6. nodaļu, piezīmes 43.-44. lpp.

¹⁵ Vidēji 62 fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas mēnesī.

¹⁶ No 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim mēnesī vidēji uzsāktas 102,17 fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas.

lietas, kas ir par 10,02 % mazāk, nekā pandēmijas pirmajā gadā (2020. gada marts – 2021. gada februāris), kad ik mēnesi vidēji tika uzsākta 81,5 fiziskās personas maksātnespējas procesa lieta.

Attiecīgi no pandēmijas sākuma, t.i., 2020. gada marta līdz šī ziņojuma pārskata perioda beigām, t.i., 2021. gada novembrim ik mēnesi uzsāktas vidēji 80,67 jaunas fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas.

Salīdzinājumam norādāms, ka pandēmijas pirmajā gadā attiecībā pret 12 mēnešu periodu pirms tās bija vērojams jaunu fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu samazinājums 20,23 % apmērā. Savukārt pandēmijas otrajā gadā samazinājums šobrīd ir palielinājies līdz 28,22 % iepretim lietu skaitam pirms pandēmijas.

Arī vērtējot pieejamos statistikas datus kalendārā gada griezumā secināms, ka pašlaik neapstiprinās sākotnējā ziņojuma 5.4. nodaļā ietvertais pieņēmums par fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu skaita pieaugumu salīdzinājumā ar 2020. gadu. Proti, 2020. gadā kopā tika uzsāktas 986 fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas, taču līdz šim 2021. gadā uzsāktas vien 836 lietas. Ievērojot iepriekš aprakstītos datus secināms, ka vismaz 150 jaunu lietu uzsākšana šā gada decembrī (lai tādējādi vismaz sasniegtu 2020. gada kopējo skaitu) nav ticama.

Iepriekš, vērtējot ar fiziskās personas maksātnespējas procesu saistītos riskus, identificēti divi iespējamie riski – apsvērums, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumus pašlaik iespējams iesniegt vienīgi elektroniski, un iespējams fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu skaita būtisks palielinājums.¹⁷

Sākotnējā ziņojumā norādīts: “Līdz ar to, kaut arī vienīgi elektroniska pieteikuma iesniegšana ierobežo atsevišķu fizisko personu tiesības uzsākt fiziskās personas maksātnespējas procesu, ierobežojums ir samērīgs ar sabiedrības kopējo drošību un tādējādi nav paredzami risku samazinoši vai izslēdzoši pasākumi.”¹⁸

Nemot vērā, ka epidemioloģiskā situācija kopumā nav būtiski uzlabojusies un aktuālās tendences liek bažas par tās pasliktināšanos tuvā nākotnē, pašlaik nav samērīgi pārskatīt iespēju mainīt tiesu darba organizāciju fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu iesniegšanas kontekstā.

Savukārt iepriekš norādītais par fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu skaita samazinājuma turpināšanos skaidri norāda, ka pašlaik nav pieejamu datu, kas liecinātu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu skaita būtisku palielinājumu.

Vienlaikus norādāms, ka Ekonomikas ministrija iepriekš uzsvēra, ka fizisko personu maksātnespējas riski būtu jāskatās kontekstā ar uzņēmumu maksātnespējas dinamiku.¹⁹ Kā norādīts iepriekš šajā ziņojumā, attiecībā uz juridiskās personas maksātnespējas procesiem nav konstatējamās būtiskas izmaiņas kopumā vai konkrētās darbības jomās. Tādējādi pašlaik nav

¹⁷ Detalizētāk skat. sākotnējā ziņojuma 2.5., 2.6. un 5.4. nodaļu.

¹⁸ Skat. sākotnējā ziņojuma 2.5. nodaļu.

¹⁹ Skat. sākotnējā ziņojuma 5.5. nodaļu, 42. lpp.

pamata sagaidīt juridiskās personas maksātnespējas procesu pastarpinātu ietekmi uz fiziskām personām.

Ievērojot minēto, attiecībā uz fiziskās personas maksātnespējas procesiem nav konstatējamas būtiskas izmaiņas. Pagaidu regulējums (izņemot regulējumu epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai) vai papildu aktivitātes nav nepieciešamas.

4. Kopsavilkums

Norādāms, ka ekonomikā kopumā pašlaik nav konstatējami būtiski, maksātnespējas jomu tieši ietekmējoši apsvērumi, taču situāciju var būtiski ietekmēt epidemioloģiskās situācijas izmaiņas kontekstā ar attiecīgiem ierobežojumiem.

Tiesiskās aizsardzības procesu skaits kopumā turpina saglabāties aptuveni līdzvērtīgā līmenī kā 12 mēnešu periodā pirms pandēmijas. Tomēr jāuzsver, ka starp tiem tiesiskās aizsardzības procesiem, kas uzsākti pandēmijas laikā, vērojams ierosināto un pasludināto procesu proporcijas un sekmīgi pabeigto tiesiskās aizsardzības procesu samazinājums. Taču vienlaikus starp šajā periodā uzsāktajiem tiesiskās aizsardzības procesiem ir vairāk tādu, kuros tiesa ir apstiprinājusi tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu salīdzinājumā ar pasludinātajiem juridiskās personas maksātnespējas procesiem.

Nav konstatējams, ka kāda no darbības jomām būtu pakļauta īpašam riskam tiesiskās aizsardzības procesa kontekstā.

Ievērojot minēto, attiecībā uz tiesiskās aizsardzības procesiem nav nepieciešams pagaidu regulējums (izņemot regulējumu epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai) vai papildu aktivitātes.

Saistībā ar moratoriju jeb aizlieguma kreditoriem iesniegt **juridiskās personas maksātnespējas procesa** pieteikumu beigām 2021. gada 2. septembrī šā gada septembrī, oktobrī un novembrī ir palielinājies ierosināto lietu un pasludināto procesu skaits, tam vēl aizvien saglabājoties zemākam, nekā 12 mēnešu periodā pirms pandēmijas sākuma. Tai skaitā salīdzinoši nebūtiski ir palielinājusies kreditoru aktivitāte juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu iesniegšanā.

Jāuzsver, ka pandēmijas laikā uzsāktajos un arī izbeigtajos juridiskās personas maksātnespējas procesos ir vērojams lielāks t.s. “tukšo procesu” jeb procesu, kuros sastādīts ziņojums par mantas neesamību īpatsvars.

Arī juridiskās personas maksātnespējas procesu kontekstā nav konstatējams, ka kāda no darbības jomām būtu pakļauta īpašam riskam.

Ievērojot minēto, attiecībā uz juridiskās personas maksātnespējas procesiem nav nepieciešams pagaidu regulējums (izņemot regulējumu epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai) vai papildu aktivitātes.

Fiziskās personas maksātnespējas procesa kontekstā norādāms, ka jaunu lietu skaits vēl aizvien turpina samazināties. Tomēr vēl aizvien nav pamata apsvērt mainīt noteikumu, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu iespējams iesniegt vienīgi elektroniski. Tāpat pašlaik nav pamata uzskatīt, ka varētu būtiski palielināties fiziskās personas maksātnespējas procesa

pieteikumu skaits, tai skaitā, ka juridiskās personas maksātnespējas procesi varētu radīt ietekmi uz fiziskām personām, tādējādi palielinot fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu skaitu.

Ievērojot minēto, attiecībā uz fiziskās personas maksātnespējas procesiem pagaidu regulējums (izņemot regulējumu epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai) vai papildu aktivitātes nav nepieciešamas.
